

Evropski energetska sektor protestuje zbog preterane regulative Brisela

CBAM: Evropska preduzeća se bore s 'birokratskim ludilom'

Kako do profitabilne zamene uglja čistim izvorima energije?

Desnica usporava energetska tranziciju

Evropski parlament, koji je sada više desno okrenut, otežaće donošenje ambicioznih klimatskih politika EU, ali većina sadašnjih vodećih evropskih zelenih politika će verovatno ostati na snazi, ocenjuju zvaničnici i analitičari

DOSIJE: Pregled i status mera energetske politike koje nasleđuje nova Komisija

SADRŽAJ

Desnica u EU parlamentu može usporiti, ali ne i zaustaviti energetska tranziciju	OVDE
Jeli to kraj za Evropski zeleni dogovor?	OVDE
Geotermalna i nuklearna energija među prioritetima mađarskog predsedavanja	OVDE
Euractiv: Kako formirati većinu bez krajnje desnice?	OVDE
Najave prve revizije EU klimatske politike	OVDE
Desni centar EU odlučuje o budućnosti motora sa unutrašnjim sagorevanjem početkom jula	OVDE
Švajcarski parlament odbacuje odluku Evropskog suda o klimi	OVDE
Cene ugljenika: Ekonomisti dovode u pitanje paušalne isplate domaćinstvima	OVDE
Evropski energetska sektor protestuje zbog preterane regulative Brisela	OVDE
CBAM: Evropska preduzeća se bore s 'birokratskim ludilom'	OVDE
Proizvođači obnovljive energije u Britaniji biće pogođeni graničnim porezom na CO2 u EU	OVDE
Evropska komisija: Zaštita i osnaživanje potrošača energije	OVDE
ACER: Konsultacije o uvođenju dobrovoljnih šablona za PPA ugovore	OVDE
Energetski lobiji traže od EU jednostavna pravila o insajderskim informacijama	OVDE
Švedska odbacila novi kabl za napajanje sa Nemačkom	OVDE
Eksperti, aktivisti kritikuju 'besmislena' G7 klimatska politika	OVDE
EU treba jeftiniju energiju da bi se takmičila, kaže Dragi	OVDE
Kako do profitabilne zamene uglja čistim izvorima energije?.....	OVDE
EU izdvaja 3,18 milijardi dolara za energetska projekta u 10 država članica	OVDE
DOSIJE: Pregled i status mera energetska politika koje nasleđuje nova Komisija	OVDE

Desnica u EU parlamentu može usporiti, ali ne i zaustaviti energetska tranziciju

BRISSEL - Evropski parlament, koji je sada više desno okrenut, otežaće donošenje ambicioznih klimatskih politika EU, ali većina sadašnjih vodećih evropskih zelenih politika će verovatno ostati na snazi, kažu za **Reuters** zakonodavci, zvaničnici i analitičari.

"Ne mislim da ćemo se povući sa (klimatske) politike. Ali mislim da će biti komplikovanije pokrenuti nove mere", kaže Bas Ejkhut, šef poslaničke grupe Zelenih u Evropskom parlamentu.

Klimatske mere EU u narednih pet godina zavisice od buduće Evropske komisije, koja je odgovorna za predlaganje zakona EU. Ali novoizabrani Evropski parlament će imati pravo glasa o svakoj novoj zelenoj politici.

"Sve nove politike će biti teže usvojiti. Ali nazadovanje je vrlo malo verovatno", rekao je za Rojters Krištof Bolesta, poljski državni sekretar za klimu.

"Moguće je da će nova ambicija biti odložena, uglavnom iz populističkih razloga," složio se Julian Popov, koji je do aprila bio ministar životne sredine Bugarske, članice EU.

To bi moglo imati posledice za predstojeći klimatski cilj EU do 2040. godine, koji je potreban da bi se EU usmerila ka cilju nulte neto emisije do 2050. godine. Komisija EU je predložila da bi cilj do 2040. trebalo da bude ambiciozno smanjenje emisija od 90 posto, ali za to je potrebno odobrenje i zemalja EU i Parlamenta.

Kako će izgledati novi Parlament?

Populističke, nacionalističke i evroskeptične stranke su na putu da osvoje nešto manje od četvrtine mesta u narednoj skupštini Evropske unije, prema vlastitim projekcijama Doma, prenosi **Reuters**.

A s nacionalističkim premijerima koji već vode Mađarsku, Italiju i Slovačku, i desničarskim partijama koje stiču uticaj u Nemačkoj, Francuskoj, Španiji i Holandiji, deluje da je izgled evropskog političkog pejzaža preuređen.

Predstojeća Evropska komisija i Parlament takođe će se suočiti s teškim odlukama o tome da li da uvedu nove političke mere koje će gurnuti industrije ka tom cilju do 2040. godine.

To uključuje poljoprivredu, sektor čije emisije jedva da su pale od 2005. Ali nakon višemesečnih protesta ljutih farmera širom Evrope, malo je političkog apetita da se na taj sektor uciljaju nova pravila, posebno ako bi troškovi poštovanja istih povećali cene hrane za građane koji se već suočavaju s najvećim skokom životnih troškova u generaciji.

Dok bi nove klimatske mere mogle biti suočene sa težim promenama, potpuni preokret desetina klimatskih politika EU donesenih u poslednjih pet godina bio bi pravno težak.

Te politike - koje uključuju ciljeve za obnovljivu energiju i pojačani režim određivanja cena ugljenika za energiju i industriju - su fiksirane u zakonima EU i već se primenjuju u 27 država članica bloka.

Ipak, u predizbornoj kampanji sve je više poziva desnica da ukine neke politike Zelenog dogovora - sa glavnim ciljem zabrane EU 2035. novih automobila na benzin i dizel. Ta politika ima klauzulu o preispitivanju iz 2026. godine, o kojoj će se izjasniti Parlament.

"To je bila ideološka glupost, koja se apsolutno mora ispraviti", rekla je italijanska premijerka Đorđa Meloni za onlajn magazin Open.

Ali poništavanje klimatske politike je malo verovatno, kažu zvaničnici i analitičari. Možda će doći do promena u pojedinačnim zakonima, ali ono što će biti važno je pratiti kako se to sabira", rekao je Mats Engstrom, viši stručni saradnik u think-tanku Evropskog saveta za spoljne odnose.

Za ispunjavanje klimatskog cilja EU do 2030. godine biće potrebna ulaganja od 1 bilion evra godišnje, što je skok od oko 356 milijardi godišnje u poređenju sa 2010-2020, prema podacima Evropske investicione banke.

Ulaganje u lokalne industrije bilo je u centru kampanje u celom političkom spektru, dok se konkurencija zaoštrava sa SAD-om i Kinom za proizvodnju zelene tehnologije poput čelika s niskim udelom ugljenika i električnih automobila.

Neki analitičari kažu da će zbog tog fokusa EU usvojiti više fondova i politika za podršku projektima pogodnim za klimu - ali s fokusom na pomoć industriji, umesto da bude "zelena" i "čista".

"Ako se radi o povećanju proizvodnje zelenih tehnologija ovde u Evropi, onda se to može učiniti u ime 'industrijske konkurentnosti', a ne zbog klime," rekla je Linda Kalčer, izvršna direktorka analitičke firme Strategic Perspectives.

"Možda ćemo videti da se retorika menja, ali akcija na terenu je ista", dodaje ona.

Jeli to kraj za Evropski zeleni dogovor?

LONDON - Manje prijateljski raspoloženi Evropski parlament i oslabljeno francusko-nemačko vođstvo otežaće Evropskoj komisiji (EK) da unapredi svoju Zelenu agendu. To će takođe imati duboke implikacije na ravnotežu snaga između zemalja EU u Briselu i EK i Evropskog saveta, komentariše *Financial Times*.

S druge strane, politike koje se još uvek razmatraju mogu biti oslabljene – čak su i Zeleni to priznali – posebno pošto se fokus EK prebacuje na odbranu. Primer je predstojeći zakon za smanjenje emisije gasova staklene bašte za 90 posto do 2040. godine. Ako bude odobren, uključivaće transformaciju u oblastima kao što su stanovanje i transport – zahtevajući velike nove mere i troškove da bi se to postiglo – koji imaju direktan uticaj na svakodnevni život. Očekuje se da će se suočiti s jakim otporom. Kao indikacija budućih politika država članica EU, nakon pomaka udesno, italijanska premijerka Đorđija Meloni zabranila je uvođenje solarne energije na poljoprivredno zemljište - kaže da fotonaponski proizvodi prete 'sigurnosti hrane' nacije. Nova holandska vlada kreće se u sličnom pravcu. Takođe planira promovisati bušenje prirodnog gasa na moru. Nastavak uobičajenog poslovanja, bez ozbiljnog razmatranja uticaja zelenih politika na troškove, više nije moguće, konstatuje londonski poslovnjak.

Geotermalna i nuklearna energija među prioritetima mađarskog predsedavanja

BUDIMPEŠTA - Promocija geotermalne i nuklearne energije i razvoja električne mreže su neke od politika koje je u programu rada obećalo da će podržati predstojeće mađarsko predsedavanje Savetom EU u pogledu održavanja energetske tranzicije, piše 21. juna *Euronews*.

Geotermalna energija je prioritet pod mađarskim predsedavanjem s obzirom na njenu "ključnu ulogu u osiguravanju energetske autonomije i sigurnosti" i ispunjavanju klimatskih ciljeva. Zemlja se može pohvaliti najvećim geotermalnim sistemom gradskog grejanja u EU.

Vodeći dokument za rad Predsedništva vidi nuklearnu energiju kao jedan od "stubova uspeha zelene tranzicije" i navodi da će podržati inicijative koje promovišu atomsku energiju. Predsedništvo takođe razmatra podršku pristupu „ciljanom finansiranju EU za infrastrukturne projekte prirodnog gasa“ koji „poboljšava diversifikaciju izvora i ruta“ u cilju jačanja energetske sigurnosti.

Radni program Predsedništva obećava da će "promovisati tranziciju na zelenu i klimatski neutralnu, kružnu ekonomiju" i "namerava da igra ulogu u definisanju ciljeva evropske politike zaštite životne sredine i klime" za sledeći zakonodavni ciklus. Obvezuje se da će „pomno pratiti implementaciju klimatskih ciljeva za 2030.“ kao kamen temeljac postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine. Što se tiče klimatskog cilja za 2040., koji je preporučila Evropska komisija, ali mu još uvek nedostaju konkretne mere politike, Budimpešta želi doprineti procesu "definisanja ambicioznog, ali ostvarivog" srednjeg klimatskog cilja do 2040. uzimajući u obzir socijalnu pravdu, konkurentnost i sigurnost snabdevanja EU energijom.

Euractiv: Kako formirati većinu bez krajnje desnice?

BRISSEL - Osvrćući se na pojačanu snagu ekstremne desnice u evropskim institucijama, **Euractiv** ne očekuje bitnije promene u energetskej i klimatskej politici Brisela, ukazujući da konzervativci uz partije centra, socijaldemokrate, Liberale i Zelene, mogu održati koaliciju koja je igrala centralnu ulogu u probijanju ključnih zakona, bilo da se radi o sistemu trgovanja emisijama, novoj Direktivi o obnovljivim izvorima energije ili novom zakonodavstvu o tržištu električne energije.

Ova politička koalicija i dalje ima udobnu većinu u Evropskom parlamentu nakon izbora koji su upravo završeni, konstatuje portal, ali dodaje da doduše ostaje mnogo pitanja oko kojih se stranke ne slažu, a pregovori o sledećim političkim prioritetima Komisije biće od ključne važnosti za budući uspeh Evropskog zelenog dogovora.

Neki unutar ove koalicije zalažu se za uži pristup Evropskom zelenom dogovoru, fokusiran na uključjenje fosila u tranziciju obnovljive energije.

Istovremeno, postoji potencijal za zajednički jezik, posebno kada se rešavanje klimatskih promena preklapa s drugim ključnim interesima EU, kao što su konkurentnost i sigurnost, napominje Euractiv.

Prioriteti uključuju implementaciju postojećeg zakonodavstva o čistoj energiji kako bi se industriji osigurala pristupačna električna energija, razvoj industrijskih politika za otporne lance snabdevanja i

pristup finansijama, te jačanje socijalne politike koji se bavi nedostatkom radne snage u ključnim sektorima i osigurava jednak pristup jeftinijim alternativama, bez fosila.

„Napredak u ovim oblastima u skladu je sa političkim prioritetima onih koji su posvećeni formiranju većine bez krajnje desnice. Ono što je najvažnije, to bi poslalo jasnu poruku da uprkos relativnom uspehu proruskih stranaka na biralištima, EU ostaje na svom kursu“, konstatuje briselski portal

Najave prve revizije EU klimatske politike

NUJYORK - Konzervativna promena u Evropskom parlamentu mogla bi dramatično uticati na budućnost mnogih politika, posebno onih koje ubrzavaju hitno potrebnu tranziciju čiste energije u Evropi, komentariše **Forbes**.

Tako je već, Manfred Veber (foto), nemački čelnik Evropske narodne stranke desnog centra koja je osvojila najviše mesta na ovim izborima, nazvao "pogrešnom" jednu od novousvojenih inicijativa za smanjenje zavisnosti od skupe strane nafte - zahtev da novi automobili i kombiji registrovani u Evropi budu bez emisija fosilnih goriva do 2035. i najavio da bi njegova stranka mogla da je povuče u "narednim danima".

Desni centar EU odlučuje o budućnosti motora sa unutrašnjim sagorevanjem početkom jula

BRISSEL - Euractiv je saznao da će Evropska narodna stranka (EPP) iskoristiti svoje 'dane učenja' 2-5. jula u Portugalu kako bi utvrdila kako osigurati budućnost nakon 2035. za automobile s motorom s unutrašnjim sagorevanjem – jednim od njegovih temeljnih obećanja na evropskim izborima.

EPP je osigurala najviše mesta na evropskim izborima, a nemački konzervativci CDU/CSU ostaju najmoćnija nacionalna delegacija unutar EPP-a. Stoga se čini verovatnim politički pritisak da se ukine de facto zabrana EU iz 2035. za automobile na motore s unutrašnjim sagorevanjem.

„Povlačenje zabrane motora sa unutrašnjim sagorevanjem bio je jedan od naših osnovnih zahteva u predizbornoj kampanji“, rekao je za Euractiv Jens Giseke, član EPP-a u Evropskom

Švajcarski parlament odbacuje odluku Evropskog suda o klimi

BERN - Donji dom švajcarskog parlamenta glasao je u 12. juna za odbacivanje presude kojom se Švajcarskoj nalaže da učini više u borbi protiv globalnog zagrevanja, što bi moglo da podstakne druge zemlje da se odupru uticaju međunarodnih sudova, objavljuje **Euractiv**.

U aprilu je Evropski sud za ljudska prava u Strazburu izdao presudu bez presedana u kojoj se navodi da je Bern prekršio ljudska prava grupacije starijih Švajcarkinja, KlimaSeniorinnen, jer nije uspeo da se pozabavi klimatskim promenama.

Međutim, Bernov donji dom je sledio korake gornjeg doma i usvojio neobavezujući predlog kritikovanja "pravosudnog aktivizma" suda. Tvrdi se da nema razloga za preduzimanje daljih mera jer Švajcarska, koja se dvostruko više zagreva od globalnog proseka, već čini dovoljno.

Rafael Mahaim, advokat ženske grupe i poslanik Zelenih, rekao je: „Za mene je pređena crvena linija. To je sramota za parlament.“

Isabela Keuschnig, pravni istraživač na Londonskoj školi ekonomije, rekla je da bi vlada, ako odbije da sprovede presudu, mogla "postaviti zabrinjavajući presedan, potkopavajući ulogu pravnog nadzora u demokratskom upravljanju".

Takav akt, ako se formalizuje, bio bi bez presedana u Savetu Evrope, napominje Euractiv. Portal dodaje da bi takođe bio dokaz političkog odustajanja od međunarodne klimatske akcije.

Cene ugljenika: Ekonomisti dovode u pitanje paušalne isplate domaćinstvima

LONDON - Dok su mnogi ekonomisti dugo zagovarali uvođenje "klimatske dividende" kako bi se izbegle društvene tenzije izazvane cenama ugljenika, grupa oko dobitnika Nobelove nagrade Josefa Štiglicia dovela je u pitanje ovaj pristup u članku objavljenom 17. juna u časopisu **Nature Climate Change**.

Kako bi se izbegla preterana regulacija u klimatskoj

politici, većina ekonomista preferira fokusiranje na cene CO2. Ako se postavi odgovarajuća cena za emisije, tržište može pronaći najefikasnija rešenja za smanjenje emisije CO2, tvrde oni.

Kako je opterećenje cena ugljenika, u odnosu na prihode, najveće za siromašnija domaćinstva, ekonomisti već dugo tvrde da bi prihodi od takvih šema trebalo da budu nadoknađeni svim građanima po glavi stanovnika, kroz takozvanu „klimatsku dividendu“.

Ovo bi bilo podjednako raspoređeno na sva domaćinstva, ali bi pružilo posebno olakšanje ljudima sa nižim prihodima, zbog njihove generalno niže emisije CO2.

Međutim, među naučnicima rastu sumnje da li je ovaj pristup efikasan.

“Paušalno recikliranje prihoda od ugljenika pokazalo se daleko od srebrnog metka za privlačnost cena CO2 za javnost”, konstatuju Štiglic i drugi istraživači u komentaru objavljenom u ponedeljak u časopisu Nature Climate Change.

„U mnogim zemljama ljudi sumnjaju u efikasnost i pravednost određivanja cena ugljenika, posebno

kada se prihodi od njega dele nazad potrošačima kao jedinstveni grant“, napisali su istraživači.

“Zašto, neki se pitaju, da svetski milijarderi dobiju ček iste veličine kao siromašna osoba”, dodali su.

Istraživanje u Francuskoj, Nemačkoj i Španiji pokazalo je da je korišćenje prikupljenih sredstava za ulaganje u klimatske akcije mnogo popularnije od povrata novca po glavi stanovnika.

Rezultati su "vrlo u skladu" s onim što su pokazala slična istraživanja, rekla je za **Euractiv** glavni autor Franciska Funke, istraživač na Potsdamskom institutu za istraživanje uticaja klime (PIK).

Ispitanici bi više voleli da se prihod od određivanja cena ugljenika koristi za investicije, umesto da se deli svima.

“Podrška cenama ugljenika je najveća kada se prihodi usmere natrag u obliku zelenih investicija,” rekla je ona.

Visoke kamatne stope komplikuju tranziciju

Funke je objasnila svoj drugačiji pristup pozivajući se na povećan fokus na omogućavanje potrošačima da pređu na klimatski prihvatljive alternative, kao što su toplotne pumpe ili električni automobili.

Velika početna ulaganja koja te alternative zahtevaju su težak teret za siromašnija domaćinstva,

posebno u vremenima visokih kamatnih stopa, što im čini gotovo nemogućim da izvrše tranziciju.

Dok se ulaganja u električne automobile i toplotne pumpe često dugoročno isplate zbog nižih operativnih troškova, "visoki početni troškovi mogu izgledati previsoki za ljude koji nemaju dovoljno uštede ili pristupa pristupačnim kreditima", navodi magazin.

Istraživači stoga "hitno" pozivaju na snižene kredite za domaćinstva s niskim prihodima koji bi im trebali omogućiti da pređu na klimatski prihvatljive alternative - i tako izbegnu rastuće cene ugljenika.

Tema je posebno relevantna i zbog uvođenja od 2027. godine novog evropskog sistema trgovanja emisijama (ETS2) za grejanje i drumski transport, čije bi cene mogle biti znatno veće od 45 eura po toni CO2 na koju ciljaju kreatori politike.

Usmeravanje kompenzacije prema stvarnosti života

Međutim, postoje i drugi pristupi o tome kako bi se dodatni prihodi od cena ugljenika mogli iskoristiti.

Prošle godine, nemački ekonomisti Rudiger Bačman i Kristian Bajer zagovarali su distribuciju prihoda od cena ugljenika natrag građanima, ali da se ova kompenzacija učini ciljanijim.

Prema dva nemačka istraživača, otplata po glavi stanovnika bi prebacila teret na domaćinstva "u životnim situacijama sa intenzivnim ugljikom, u loše izolovanim kućama i na putnike na posao".

„Potrošnja ugljenika posebno u sektoru grejanja relativno je nezavisna od prihoda i široko se širi“, otkrili su, pozivajući na veće razmatranje postojećih uslova života.

Na primer, ljudi koji žive u nerenoviranim kućama mogli bi dobiti veću otplatu od onih u dobro renoviranim stanovima.

Evropski energetske sektor protestuje zbog preterane regulative Brisela

BRISSEL - Podstaknuti predloženim novim pravilima o električnim transformatorima, predstavnici evropskog energetskeg sektora su u pismu Evropskoj komisiji postavili pitanja s pristupom EU regulaciji.

Politika Komisije vezana za pravila koja će olakšati dekarbonizaciju privrede EU uključuje nastojanje da transformatori električne energije – neophodni za mreže – budu energetske efikasniji. Predložena nova pravila smanjila bi gubitke snage transformatora za do 0,5 procenata, ali da bi se to postiglo, uređaji bi morali biti mnogo glomazniji.

Za industriju je ovo bila kap koja je prelila čašu, piše **Euractiv**.

Pismo koje je poslalo udruženje elektroenergetskog sektora Eurelectric i susedska elektroenergetska asocijacija E.DSO, ciljalo je na suštinu predloga - ali i na proces Komisije, navodeći "neadekvatno planiranje i nedostatak komunikacije".

U tekstu, koji je video Euractiv, navodi se da se celi proces Komisije odvija bez "adekvatne inkorporacije stručnosti aktera na tržištu", odnosno kompanija koje kupuju i instaliraju uređaje.

Preispitivanje standarda efikasnosti transformatora takođe je urađeno bez "temeljne ekonomske procene", tvrde udruženja elektroenergetskog sektora. Prema industriji, glomazniji transformatori koriste oko 30% više materijala, od kojih je većina bakar.

Povrat na tu investiciju bio bi negativan, stoji u ponuđenoj računici. Dodatnih 0,5% procentnih poena povećanja efikasnosti ne bi bilo dovoljno da pokriju troškove skupog ekstra bakra.

CBAM: Evropska preduzeća se bore s 'birokratskim ludilom'

BRISSEL - EU tarifa za CO₂ i dalje ostavlja bez odgovora osnovna operativna pitanja u poslovnoj zajednici, iako kompanije već podležu formalnim obavezama izveštavanja, piše 23. juna **Euractiv**. 1. oktobra 2023. prva svetska uvozna carina na klimatske promene – Mehanizam EU za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) – stupio je na snagu.

Šema će nametnuti carine na niz proizvoda koji se uvoze u EU s intenzivnim sadržajem ugljenika, kao što su cement, čelik, aluminij i gnojiva, osim ako zemlje izvoznice ne odrede vlastitu domaću naknadu na povezane emisije CO₂.

Za sada, šema je samo prikupljanje podataka. Tarife za inostrane proizvode će se primenjivati tek od 2026. Međutim, CBAM su poslovne grupe već opisale kao „birokratsko ludilo“.

Tehnički brifinzi EK

CBAM postavlja 31. jul kao krajnji rok za izveštavanje o uvozu za 2023. godinu. U iščekivanju ovog datuma,

predstavnici kompanija prisustvuju tehničkim brifinzima koje organizuje poresko odeljenje Evropske komisije kako bi razumeli šta i gde podneti.

„Dobavljači trenutno šalju dokumente ISO 14067. Da li sam dobro shvatio da se ovo ne može koristiti?“ upitao je anonimni konsultant na jednom takvom sastanku tehničke pomoći, održanom 19. juna, koji je bio otvoren za javnost.

ISO 14067 je današnji globalni standard za kvantifikovanje emisija CO₂ povezanih s proizvodima – i neće biti integrisan u CBAM izveštavanje.

To je samo jedan od mnogih detalja koji izazivaju kompanije koji se pridržavaju propisa.

Samo prijavljivanje se može izvršiti samo ako je uvoznik proizvoda prisutan u EU. U suprotnom, moraju imenovati nekoga umesto njih.

„Hoće li kompanija koja nije sa sedištem u EU moći sama da podnese CBAM izveštaje, ako ima lokalnu PDV registraciju u EU?“ upitao je drugi učesnik

sastanka. Uostalom, ako kompanija može plaćati poreze unutar EU, zašto ne prijaviti i platiti svoje CBAM naknade?

"Ne", odgovorio je zvaničnik iz poreskog odjela Komisije. Ali, naravno, kada kompanija imenuje entitet za izveštavanje, to bi mogli učiniti za sve zemlje EU, naglasio je stručnjak.

Zabuna nije ograničena samo na polaznike radionice.

U pismu upozorenja birokratama EU, Međunarodna privredna komora (ICC) je napisala o "ozbiljnim izazovima usklađenosti s kojima se suočavaju kompanije – svih veličina" zbog 27 nacionalnih vlasti kojima preduzeća moraju prijaviti svoje podatke.

Osim toga, proces je opterećen "tehničkim problemima" koji sprečavaju kompanije da pristupe šemi, uz dodatne greške u sistemu, dodaje se u pismu.

ICC dalje tvrdi da je prag koji se smatra uvoznikom CBAM robe takođe prenisoko postavljen na 150 €.

„U okviru CBAM-a obuhvaćen je veliki broj transakcija, uključujući i one kojima se trguje u malim količinama – kao što su šrafovi i vijci“, ističe se u pismu.

Komisija nije odgovorila na zahtev za komentar.

Sledeći koraci

Komisija će biti zauzeta u narednim godinama čak i pre nego što šema počne naplaćivati od uvoznika.

U trećem tromesečju 2024. kompanije koje nisu članice EU koje žele ovlastiti predstavnika – koji radi izveštavanje u njihovo ime – dobiće „uslove i procedure koje treba poštovati“, objasnio je predstavnik Komisije.

Drugi zakon koji se očekuje otprilike u to vreme će "odrediti infrastrukturu i praktične aranžmane IT sistema". IT sistemi za kompanije da prijave svoje podatke rade – manje-više – od 1. oktobra 2023.

Ključni koraci koje treba pratiti uključuju izveštaj do kraja godine, koji će ispitati da li proširiti CBAM na „niže“ proizvode kao što su automobili, koji uključuju visok udeo nekih od primarnih proizvoda koji su već u okviru CBAM-a.

Zatim, u drugoj polovini 2025. godine, očekuje se da Komisija razmotri da li da isključi električnu energiju iz šeme. Treći izveštaj će proceniti u kojoj meri šema može uticati na industrije siromašnijih suseda.

Proizvođači obnovljive energije u Britaniji biće pogođeni graničnim porezom na CO2 u EU

LONDON - Britanski proizvođači energije iz obnovljivih izvora koji izvoze električnu energiju u EU mogli bi biti pogođeni graničnim porezom EU na ugljenik od 2026. osim ako Velika Britanija i Evropska unija ne pronađu način da promene deo mehanizma EU, rekli su britanski zvaničnici i analitičari za **Reuters**.

Mehanizam EU za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM), poznatiji kao „granični porez na ugljenik“, pokrenut je 1. oktobra prošle godine u prvoj prelaznoj fazi za uvoz nekoliko grupa proizvoda

s intenzivnim sadržajem CO2 u Evropsku uniju. Prva faza EU zakonodavstva o uvoznim cenama ugljenika neće uključiti namete na proizvode - oni će se primenjivati od 2026.

Prema sadašnjem mehanizmu, proizvođači električne energije koji izvoze električnu energiju u EU – čak i energiju vetra i sunca – podležu nekom obliku poreza..

Britanska industrija je apelovala na povezivanje sistema trgovanja emisijama UK i EU kako bi se izbegla birokratija i porezi koje će proizvođači čiste energije u Velikoj Britaniji morati da plate.

Osim što bi potkopao poverenje u britanske projekte čiste energije, porez na izvoz električne energije u EU bi takođe podigao cene struje u severnoj Evropi, gde Britanija tradicionalno izvozi električnu energiju u slučaju veće proizvodnje kod kuće i veće potražnje u Evropi, kažu analitičari.

Evropska komisija: Zaštita i osnaživanje potrošača energije

BRISSEL - Oko 10,6% Evropljana nije bilo u stanju da održi svoje domove adekvatno toplim 2023. godine. To je za 1,3% više u odnosu na 2022. godinu, što je porast koji naglašava uticaj krize troškova života na potrošače, uključujući veće račune za energiju, **objavila** je 18. juna **Evropska komisija** u pregledu mera koje bi trebalo da ublaže problem energetske siromaštva.

Poslednjih godina, zemlje EU nastojale su da podrže one koji pate od energetske siromaštva putem hitnih mera, kao što su programi podrške, energetske vaučeri i naknade za grejanje, mada one nisu bile osmišljene za rešavanje osnovnih uzroka energetske siromaštva, navodi se u izveštaju.

Da bi se to dogodilo, potrebna su dugotrajna strukturalna rešenja za zaštitu i osnaživanje potrošača. To je upravo ono što je Evropska komisija imala za cilj revidirajući veliki deo svog evropskog zelenog zakona

- Revidirane direktive o energetske efikasnosti i energetskim performansama zgrada postavljaju ambiciozne ciljeve za najugroženija domaćinstava koja se suočavaju sa energetskim siromaštvom
- nedavno su usvojena nova pravila u vezi sa dizajnom tržišta električne energije, kao i dekarbonizovanim gasovima i vodonikom, koja će poboljšati prava i zaštitu potrošača u snabdevanju električnom energijom i prirodnim gasom.

Nova prava i jača zaštita

Reforma dizajna tržišta električne energije u EU učiniće račune za energiju građana i kompanija EU nezavisnijim od kratkoročne tržišne cene električne energije.

Iako je pravna zaštita potrošača neosporno važna, osnaženi i informisani potrošači su bolje opremljeni da upravljaju svojom individualnom potrošnjom energije i računima.

Nova pravila će potrošačima dati pravo da biraju između niza ugovora s mogućnošću da imaju, paralelno, više vrsta ugovora o električnoj energiji kako bi najbolje odgovarali njihovim različitim energetske potrebama. To znači, na primer, da bi potrošač mogao imati 'ugovor s fiksnom cenom', osiguravajući predvidljive troškove za svoje glavne energetske potrebe u domaćinstvu, a istovremeno ima i 'ugovor sa dinamičnom cenom' za punjenje toplotne pumpe ili električnog automobila u bilo koje vreme.

Istovremeno, zemlje EU će morati da svim raspoloživim sredstvima bolje zaštite ugrožene i energetske siromašne kupce od isključenja struje ili gasa.

Raspodela energije i zajednice

Do 2050. godine oko polovina domaćinstava u EU (otprilike 113 miliona) mogla bi imati potencijal za proizvodnju energije, prema studiji CE Delfta.

Deljenje energije nudi novi pristup energetske tranziciji. Omogućava građanima, zajednicama, malim i srednjim preduzećima i javnim telima da sami troše električnu energiju proizvedenu izvan lokacije na osnovu ravnopravnih ili kolektivnih aranžmana za podelu energije.

U tom kontekstu, energetske zajednice organiziraju građane i lokalne aktere unutar jednog pravnog lica – često zadruge – za razvoj održivih energetskih

projekata kao što su renoviranje zgrada, daljinsko grejanje i hlađenje ili proizvodnja obnovljivih izvora gasa i električne energije.

Kao deo REPowerEU plana, postavljen je politički cilj postizanja jedne energetske zajednice po opštini s više od 10.000 stanovnika do 2025. godine. Osim toga, nedavna reforma dizajna tržišta električne energije definisala je, omogućila i proširila pravo na podelu energije aktivnim kupcima.

ACER: Konsultacije o uvođenju dobrovoljnih šablona za PPA ugovore

LJUBLJANA – EU Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER) otvorila je javnu konsultaciju (od 20. juna do 18. jula 2024.) kako bi prikupio stavove zainteresovanih strana o prednostima i nedostacima uvođenja dobrovoljnih obrazaca za ugovore o kupovini električne energije (PPA) na energetskom tržištu EU.

Šta su PPA ugovori?

Ugovori o kupovini električne energije (PPA) su ugovorni aranžmani između proizvođača električne energije (često proizvođača obnovljive energije) i kupaca. Obezbeđivanjem obnovljive električne energije po obostrano dogovorenim cenama, ovi ugovori podstiču stabilnost za obe strane i promoviše uvođenje obnovljivih izvora energije (OIE), prenosi mondovisione.com.

Koji su sledeći koraci?

ACER će razmotriti povratne informacije dobijene tokom konsultacija i zaključke do kojih je došla konsultativna ekspertska grupa osnovana u maju 2024. Ako procena (očekuje se u jesen 2024.) istakne potrebu za razvojem šablona za ugovore o PPA, ACER će, zajedno sa svim nominovanim operaterima tržišta električne energije (NEMO), započeti proces u zimu 2024.

Energetski lobiji traže od EU jednostavna pravila o insajderskim informacijama

BRISEL - Učesnici na tržištu pozvali su da pravila o izveštavanju o insajderskim informacijama prema revidiranom zakonodavstvu EU o transparentnosti, Remitu, budu jednostavna za implementaciju, prenosi **Montel**.

Evropska komisija priprema tehnička pravila, nazvana delegirani akt, kako bi se detaljno razjasnili minimalni pragovi za identifikaciju događaja koji bi, ako bi bili objavljeni, značajno uticali na veleprodajne cene energije.

„Želeli bismo jednostavan okvir EU... što ranije to bolje“, rekao je Karl-Peter Horstman iz trgovačke evropske energetske grupe Energy Traders Europe na događaju koji je u sredinom meseca organizovala regulatorna agencija EU za energiju ACER.

Fiksni prag, što je moguće više usklađen na nivou EU, pojednostavio bi izveštavanje i olakšao njeno poštovanje za kompaniju bilo koje veličine, rekao je on.

Bernhard Valter iz udruženja evropske elektroprivrede, Eurelectric, se složio. „Morate prestati trgovati dok procenjujete da li morate otkriti insajderske informacije. Ako je procena složena i dugotrajna, to je problem“, rekao je on na događaju.

Nivo praga za otkrivanje podataka bio je manje važan od toga da bude „jednostavan, brz i transparentan tako da ga svi mogu pratiti“, rekao je.

Novi zakon o nadležnostima, koji je stupio na snagu prošlog meseca, zahteva od Evropske komisije da

uzme u obzir „nacionalne specifičnosti“ prilikom postavljanja pragova.

Ovlašćene platforme

Zakonodavstvo će takođe zahtevati od učesnika na tržištu da koriste ovlašćene platforme za povlašćene informacije (IIP) prilikom otkrivanja događaja.

To bi bio problem "ako ne možete otkriti povlašćene informacije jer je vaš IIP pao i tako ne možete trgovati da biste zatvorili poziciju", rekao je Maksimilian Rink iz gasnog lobija Eurogas.

„Videli smo mnogo regulacije finansijskih tržišta kako ulazi i na fizička tržišta – ali morate balansirati na fizičkom tržištu“, rekao je.

Zvaničnik EK Lukas Lisicki rekao je da je čuo poziv da se što više usaglase pragovi za otkrivanje insajderskih informacija, ali će EK morati da proceni šta to znači za mala i srednja preduzeća.

EK planira da delegirani akt o pragovima dostavi početkom 2026. godine.

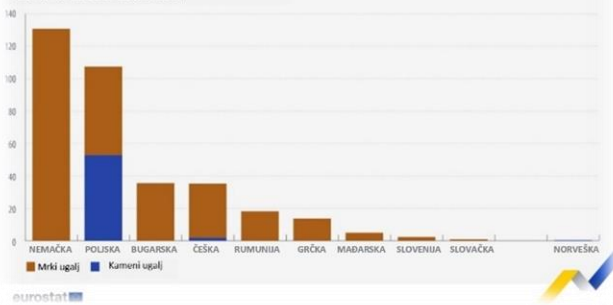
Pripremni rad bi se bavio pitanjem da li pragovi treba da budu na nivou EU, regionalnom ili nacionalnom, a isti ili različiti za gas i električnu energiju.

EU podaci: Proizvodnja i potrošnja uglja

BRISEL - Godine 2022. proizvodnja kamenog uglja u EU iznosila je 55 miliona tona, 80% manje od 277 miliona tona iz 1990, **objavila** je Evropska komisija.

Od 2018. do 2022. EU je smanjila potrošnju kamenog uglja za četvrtinu, a mrkog uglja za petinu, dodaje se u informaciji od 13. juna.

Proizvodnja kamenog i mrkog uglja, 2022.
(milijon tona; kumulativni mesečni podaci)

U 2021. godini 8% ukupne bruto električne energije proizvedene u EU baziralo se na lignitu, što je manje u odnosu na 2019. i predstavlja oko 225 000 GWh.

Švedska odbacila novi kabl za napajanje sa Nemačkom

STOKHOLM - U značajnom potezu, švedska vlada je odbacila predloženu 700 MW Hansa PowerBridge podvodnu elektroenergetsku vezu između Švedske i Nemačke.

Ministarka energetike Eba Buš (foto) navela je neefikasnost na nemačkom tržištu električne energije kao primarni razlog za odluku, ističući da bi

povezivanje južne Švedske - koja se već suočava s deficitom proizvodnje električne energije - s Nemačkom moglo dovesti do viših cena i povećane nestabilnosti tržišta, prenosi 16. juna **Oilprice.com**.

Projekat Hansa PowerBridge, u partnerstvu mrežnih operatera Svenska Kraftnät i nemačkog 50Hertz, imao je za cilj da olakša prenos obnovljive energije iz Nordijskih zemalja u Nemačku. Međutim, švedska vlada je izrazila zabrinutost zbog trenutnog stanja nemačke elektroenergetske mreže. Za razliku od Švedske, koja je podeljena u četiri zone cena električne energije radi upravljanja uskim grlima u mreži, Nemačka deluje kao jedinstvena zona tržišta

električne energije. Ova struktura je dovela do značajnih zagušenja, posebno u kretanju električne energije sa severa bogatog vetrom na jug koji troši energiju, što je izazvalo pozive na podelu tržišta - potez kojem se Nemačka odupire zbog potencijalnog povećanja cena i uticaja na industriju u svojim južnim regijama.

Ovaj razvoj događaja dolazi u pozadini šire energetske strategije Nemačke. Nedavno su regulatori konkurencije EU dali neformalno odobrenje nemačkom planu da subvencionise 10 GW novih energetske kapaciteta na prirodni gas. Ova inicijativa deo je napora Nemačke da stabilizuje svoju mrežu usled značajnog povećanja instalacija za energiju vetra i sunca. Nove gasne elektrane, koje su dizajnirane da budu konvertibilne na vodonik, smatraju se prelaznom merom za osiguranje stabilnog snabdevanja električnom energijom jer zemlja teži energetskom miksu sa 80% obnovljive energije do 2030. i neutralnosti ugljenika do 2045. godine.

Odbijanje Hansa PowerBridge-a naglašava složenost i izazove integracije evropskih energetske tržišta, posebno kada nacije balansiraju ambicije obnovljive energije sa stabilnošću mreže i tržišnom efikasnošću, konstatuje Oilprice.com.

Eksperti, aktivisti kritikuju 'besmisleni' G7 klimatsku politiku

BARI – Grupa sedam ekonomskih sila nije uspjela da postigne značajan novi napredak u pogledu klime tokom samita sredinom meseca u Italiji, umesto toga je ponovila prethodne obaveze, konstatovali su stručnjaci i aktivisti, prenosi agencija **AFP**.

"Lideri G7 su mogli ostati kod kuće. Nisu preuzete nikakve nove obaveze", rekla je Frederike Roeder, potpredsednica aktivističke grupacije Global Citizen.

Sastanak lidera u Pulji potvrdio je obećanje njihovih ministara zaštite životne sredine u aprilu "da će postupno ukinuti postojeću nesmanjenu proizvodnju energije iz uglja u našim energetske sistemima tokom prve polovine 2030-ih".

Ali ostavili su malo prostora za napredak: zemlje se umesto toga mogu obavezati na postupno ukidanje "u vremenskom okviru koji je u skladu s održavanjem granice od 1,5C porasta temperature na dohvata ruke, u skladu s neto-nula hodogramima zemalja", navodi se u konačnoj izjavi.

"Da ostane ispod 1,5C, plan G7 da postepeno izbacuje ugljen je jednostavno premalo, prekasno i gas nije ni jeftin ni gorivo za bezbednu klimu", rekla je Trejsi Karti, stručnjak za klimatsku politiku ekološke organizacije Greenpeace.

G7 zajedno čini oko 38% globalne ekonomije i odgovoran je za 21% ukupnih emisija stakleničkih gasova u 2021, prema institutu Climate Analytics.

Grupa, odgovorna za skoro 30 posto proizvodnje fosilnih goriva, "ostavila je otvorena vrata za nastavak javnih ulaganja u gas", rekao je Nikola Flaminji iz komunikacione firme GSCC.

Britanija, Kanada, Francuska, Nemačka, Italija, Japan i Sjedinjene Države takođe su ponovile potrebu da se dogovore o novom cilju finansiranja klimatskih promena nakon 2025. godine, s njima kao vodećim finansijerima - ali opet, to nije bilo novo, piše **AFP**.

EU treba jeftiniju energiju da bi se takmičila, kaže Dragi

BRISEL – Evropa mora sniziti cene energije, razviti

tržišta kapitala i imati jaču industrijsku i trgovinsku politiku da bi bila konkurentna, rekao je bivši italijanski premijer Mario Dragi uoči objavljivanja svog izveštaja koji je naručila EU.

Prošlog septembra Evropska

komisija je zatražila od Dragija, takođe bivšeg predsednika Evropske centralne banke, da napiše izveštaj za EU o tome kako održati ekonomiju konkurentnom u svetu novih sigurnosnih pretnji, klimatskih promena i brzih tehnoloških promena.

Izveštaj će biti objavljen u narednim danima, piše **Reuters**. U govoru u Španiji, Dragi je dao prikaz njegovog sadržaja, ističući niži rast produktivnosti u Evropi u poređenju sa Sjedinjenim Državama uglavnom zbog mnogo jačeg američkog tehnološkog sektora.

Da bi razvila energetske intenzivne digitalne tehnologije, EU mora sniziti cene struje, koje su sada 2-3 puta veće nego u Sjedinjenim Državama, rekao je Dragi.

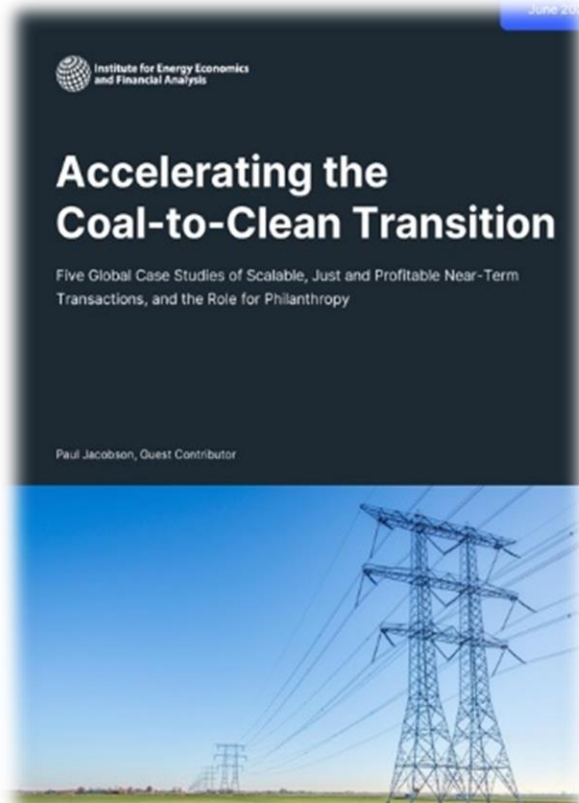
To bi zahtevalo brže uvođenje obnovljivih izvora energije, razvoj električnih mreža i odvajanje cena obnovljive energije od električne energije iz fosilnih goriva.

Evropske kompanije moraju povećati potrošnju na istraživanje i inovacije, koja je trenutno upola manja od američkih firmi, rekao je on.

Dragi je rekao da bi odgovor EU trebao biti pritisak na Kinu da igra po pravilima globalne trgovine i da se ne plaši uvođenja carina i korišćenja subvencija.

Kako do profitabilne zamene uglja čistim izvorima energije?

DETROIT - Više od 800 elektrana na uglj u ekonomijama u razvoju pokazuju potencijal da budu profitabilno zamenjene obnovljivom energijom, pružajući značajan povrat za investitore i smanjenje emisija, pokazuje [najnovija studija](#) Instituta za energetska ekonomiju i finansijsku analizu (IEEFA).

Novo modeliranje otkriva da je ekonomski isplativo koristiti velike investicije u obnovljive izvore zajedno s restrukturiranim ugovorima o kupovini električne energije (PPA) kako bi se sredstva za uglj zamenila kroz transakcije koje pokrivaju sve troškove povezane za njihov prelazak na obnovljive izvore energije, navodi **IEEFA**.

Istraživanje se fokusira na sedam primera.

Sa samo 10% postojećih svetskih kapaciteta za proizvodnju električne energije na uglj koji su

predviđeni za razgradnju do 2030. godine, prilika za skraćivanje roka zatvaranja je značajna.

„Postoji solidan poslovni slučaj za zastarele elektrane na uglj koje treba zameniti velikim solarnim i skladišnim sistemima, transformirajući energetska krajolik i ekonomski potencijal tržišta u nastajanju“, rekao je Pol Jakobson, saradnik IEEFA-e i autor izveštaja.

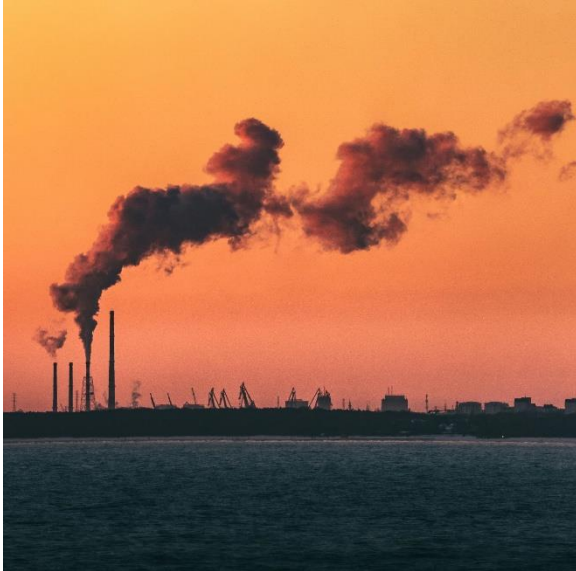
„Ovakvi programi mogu ubrzati zatvaranje najprljavijih elektrana za proizvodnju električne energije u ekonomijama u razvoju za više od 10 godina, istovremeno pružajući osnovu za privlačenje značajnih stranih direktnih investicija i stvaranje značajnih novih prilika za zapošljavanje.“

Model koji je predložilo istraživanje vidi obnovljive izvore energije izgrađene i uvedene kako bi se poklopilo s postepenim smanjenjem i zatvaranjem kapaciteta za proizvodnju uglja. Transakcija funkcioniše jer je značajna zarada od PPA za obnovljive izvore zagarantovana 20-30 godina.

Takvi dogovori mogu isplatiti sve troškove povezane s tranzicijom od uglja na čistu energiju, uključujući razgradnju lokacije, nadoknadu gubitaka u kapitalu od gašenja operativne imovine, finansiranje PPA, izgradnju i razvoj obnovljivih izvora energije, prekvalifikaciju radnika i nadogradnju mrežne infrastrukture.

Izveštaj koristi studije slučaja u pet zemalja – Bocvani, Kolumbiji, Maroku, Rumuniji i Tajlandu – kako bi se pokazala izvodljivost takvog pristupa. Za svaki, ekonomija pokazuje da, ako obnovljivi izvori budu operativni između 2026. i 2028., projekti mogu u potpunosti okončati emisije ugljendioksida iz tih sredstava do 2029. godine.

Iako je prelazak sa uglja na čiste izvore energije profitabilan bez subvencija za analizirane projekte, trenutno postoje ograničeni resursi za identifikaciju sličnih mogućnosti i podršku lokalnim timovima koji mogu kreirati isplative poslovne slučajeve.

Ovo pruža idealnu ulaznu tačku za filantropske organizacije, privatne finansijske institucije ili razvojne banke za finansiranje namenskih timova koji mogu da procene da li su transakcije održive, da ih odbace i da ih predaju eventualnim programerima.

“Kako mnoga tržišta u razvoju nemaju resurse za razvoj transakcija od uglja, filantropsko finansiranje može biti transformativno okupljanjem globalne podrške i sklapanjem poslova preko linije”, rekao je Jakobson. „Ovo je takođe odlična prilika za finansijske institucije da kreiraju vlastiti tok transakcija od uglja ka čistim energetske kapacitetima.”

Izveštaj otkriva da je verovatnije da će ambiciozni program izgradnje obnovljivih izvora biti održiviji od malih transakcija.

To je zato što pristupi velikih razmera mogu postati nacionalni prioriteti, što dovodi do dugoročne troškovne efikasnosti i razvoja lokalne baze zapošljavanja.

EU izdvaja 3,18 milijardi dolara za energetske projekte u 10 država članica

BRISSEL - Evropska unija (EU) isplatila je 24. juna 2,967 milijardi eura kroz Fond za modernizaciju za podršku 39 energetskih projekata u 10 država članica EU. Ove investicije imaju za cilj modernizaciju energetskih sistema, smanjenje emisije gasova staklene bašte u sektoru energetike, industrije i transporta i poboljšanje energetske efikasnosti.

Ova isplata je najveća do sada putem Fonda za modernizaciju, čime je ukupna potrošnja dostigla 12,65 milijardi eura od januara 2021.

Države članice koje imaju koristi od prve isplate 2024. uključuju Bugarsku (65,2 miliona eura), Hrvatsku (52 miliona eura), Češku (835,2 miliona eura), Estoniju (24,1 miliona eura), Mađarsku (76,8 miliona eura), Letoniju (26,8 miliona eura), Litvaniju (59 miliona eura), Poljsku (697,5 miliona eura), Rumuniju (1,095 milijardi eura) i Slovačku (35 miliona eura).

Primeri finansiranih predloga uključuju jačanje mreže za prenos električne energije kako bi se podržala integracija obnovljivih izvora energije u Bugarskoj; uvođenje fotonaponskih kapaciteta i kapaciteta za skladištenje energije za pružaoce javnih vodovodnih usluga u Hrvatskoj; podrška domaćinstvima za nabavku i ugradnju novih fotonaponskih sistema u Češkoj; modernizacija i razvoj sistema daljinskog grejanja zasnovanog na obnovljivoj energiji u Mađarskoj; šeme podrške za različite ugovore za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora u Rumuniji.

Fond za modernizaciju, finansiran prihodima od licitacije emisijama u okviru sistema EU za trgovinu emisijama, ima za cilj da podrži trinaest država članica s nižim prihodima u njihovoj tranziciji na klimatsku neutralnost.

DOSIJE: Pregled i status mera energetske politike koje nasleđuje nova Komisija

BRISEL - Tokom zakonodavnog mandata koji se sada bliži kraju, Evropska komisija je radila na nekoliko predloga vezanih za energiju s dvostrukim ciljevima jačanja energetske nezavisnosti EU i smanjenja emisija i promocije obnovljive energije. U nastavku prenosimo sa portala *Squire Patton Boggs* pregled dole navedenih mera i njihovog statusa.

- Revizija dizajna tržišta električne energije
- Revizija regulative tržišta gasa EU
- Direktiva EU o obnovljivoj energiji
- Direktiva EU o energetskej efikasnosti
- Revizija direktive o energetskim karakteristikama zgrada
- EU sistem trgovanja emisijama
- Emisije iz mora u sistemu trgovanja emisijama EU
- FuelEU pomorska regulativa

Jačanje EU energetske nezavisnosti

Revizija dizajna tržišta električne energije

Revidirana pravila imaju za cilj da energetske tržište EU učine otpornijim i nezavisnijim od kratkoročne tržišne cene električne energije. To se može postići korišćenjem dugoročnih ugovora i strukturiranjem investicione podrške sa dvosmernim ugovorima za razliku.

Reforma će ubrzati implementaciju i integraciju obnovljivih izvora energije u energetske sistem.

Takođe poboljšava zaštitu od tržišne manipulacije uvođenjem novog režima izvršenja sa pojačanom ulogom Agencije za saradnju energetskih regulatora (ACER) u prekograničnim istragama. Reforma će takođe poboljšati nadzor podnosilaca izveštaja kroz procenu cena tečnog prirodnog gasa (LNG).

Relevantni pravni dokumenti

- Predlog izmena i dopuna Pravila uređenja tržišta električne energije (COM/2023/148 final, 14. mart 2023.)
- Predlog izmena Uredbe o integritetu i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT) (COM/2023/147 final, 14. marta 2023.).

Trenutni status

Uredba i Direktiva o reviziji dizajna unutrašnjeg tržišta električne energije biće objavljeni u Službenom listu EU nakon što ih Savet usvoji.

EU Revizija regulative tržišta gasa Revizija

Pregled i revizija Direktive o gasu 2009/73/EC i Uredbe o gasu (EC) br. 715/2009 naziva se „Paket za dekarbonizaciju tržišta vodonika i gasa“ i objavljena je u decembru 2021. godine.

Predloženom revizijom se stvaraju jednaki uslovi na osnovu pravila EU za tržište i infrastrukturu vodonika. Takođe stvara uslove da se infrastruktura prirodnog gasa ponovo koristi za vodonik.

Predlog uvodi Evropsku mrežu mrežnih operatera za vodonik.

Relevantni pravni dokumenti

- Predlog preinačenja Direktive o tržištu gasa i vodonika (COM/2021/803 final, 15. decembra 2021.)

Smanjenje emisija i promocija obnovljive energije

Direktiva EU o obnovljivoj energiji

Direktiva EU o obnovljivoj energiji (RED II) postavlja ciljeve za korišćenje obnovljive energije u EU.

S obzirom na potrebu da se ubrza tranzicija EU prema čistoj energiji, Direktiva o obnovljivoj energiji (EU) 2018/2001 revidirana je 2023.

Trenutni status

Direktiva o izmenama i dopunama (EU) 2023/2413 stupila je na snagu 20. novembra 2023. godine. Period od 18 meseci za transponiranje većine odredbi Direktive u nacionalno zakonodavstvo, s kraćim rokom do jula 2024. za neke odredbe koje se odnose na izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije.

Relevantni pravni dokumenti

Pored toga, 13. maja 2024. godine, Evropska komisija usvojila je niz novih i ažuriranih preporuka i dokumenata sa uputstvima za poboljšanje i pojednostavljenje procedura izdavanja dozvola i aukcija za obnovljive izvore energije:

- Preporuku državama članicama o dobrim praksama za ubrzanje procedura izdavanja dozvola

- Predlog preinačenja Uredbe o tržištu gasa i vodonika (COM/2021/804 final, 15. decembra 2021.)

Trenutni Status

Revizija će biti objavljena u Službenom listu EU u narednim sedmicama nakon što je Savet usvoji.

za obnovljive izvore energije i srodne infrastrukturne projekte (C(2024) 2660 final)

- Smernice za države članice o dobrim praksama za ubrzanje procedura izdavanja dozvola za obnovljive izvore energije i povezane infrastrukturne projekte (Radni dokument osoblja, SWD(2024) 124 final)

- Smernice o određivanju područja ubrzanja obnovljivih izvora energije (Radni dokument osoblja, SWD(2024) 333 final)

Ažurirane smernice za izdavanje dozvola pružaju primere dobre prakse o bržim i jednostavnijim procedurama za izdavanje dozvola. Takođe navodi standardne elemente za dizajn aukcija za obnovljivu energiju.

Evropska komisija je takođe usvojila daljnje smernice o određivanju područja ubrzanja obnovljivih izvora energije. Prema RED II, to su lokacije za koje se ne očekuje da će implementacija projekata obnovljive energije imati značajne uticaje na životnu sredinu i stoga se neophodne procedure ubrzavaju.

Ključni elementi za odabir takvih područja su dostupnost digitalnih alata za planiranje i mapiranje, te podaci o kapacitetu obnovljive energije i o potencijalnom uticaju na životnu sredinu.

Direktiva EU o energetskej efikasnosti

Direktiva EU o energetskej efikasnosti (EU) 2023/1791 postavlja obavezujuće mere kako bi pomogla EU da postigne svoj cilj energetske efikasnosti do 2030. godine. To takođe podiže ambicije EU u pogledu energetske efikasnosti. Njime se uspostavlja „energetska efikasnost na prvom mestu“ kao osnovni princip energetske politike EU, dajući joj po prvi put pravni status. U praktičnom smislu, to znači da zemlje EU moraju uzeti u obzir energetske efikasnosti u svim relevantnim politikama i odlukama o velikim investicijama koje se donose u energetske i neenergetske sektore.

Trenutni status

Revidirana Direktiva objavljena je u Službenom listu EU i stupila je na snagu 10 oktobra 2023. Većina njenih odredbi primenjuje se od 12. oktobra 2025. godine.

Direktiva o energetske performansi zgrada (revizija)

Revidirana Direktiva (EU) 2024/1275 uspostavlja okvir za države članice za smanjenje emisija i korišćenje energije u zgradama širom EU.

Ključne odredbe uključuju zahtev da svaka država članica usvoji nacionalni plan za smanjenje prosečne upotrebe primarne energije u stambenim zgradama za 16% do 2030. i za 20-22% do 2035.

Za nestambene zgrade, države članice moraju renovirati 16% najlošijih zgrada do 2030. i 26% zgrada sa najlošijim performansama do 2033. Izuzeci su mogući za određene kategorije, kao što su istorijske zgrade i kuće za odmor.

Nadalje, zakon nalaže da sve nove stambene i nestambene zgrade moraju imati nultu emisiju na licu mesta iz fosilnih goriva, počevši od 1. januara 2028., za zgrade u javnom vlasništvu, i 1. januara 2030., za sve druge nove zgrade, uz dozvoljena posebna izuzeća.

Trenutni status

Direktiva (EU) 2024/1275 stupila je na snagu 28. maja 2024., nakon objavljivanja u Službenom listu EU 8. maja 2024. Od država članica se traži da prenesu preinačenu Direktivu u svoje nacionalno zakonodavstvo do 29. maja 2026. godine.

Raniji rok od 1. januara 2025. primenjuje se na član 17(15), koji zabranjuje državam članicama da daju nove finansijske podsticaje za ugradnju samostalnih kotlova na fosilna goriva.

EU sistem trgovanja emisijama (EU ETS2)

Ovaj novi sistem - uveden amandmanima na ETS Direktivu (Direktiva 2003/87/EC) Direktivom (EU) 2023/959 usvojenom 16. maja 2023. i stupio na snagu 5. juna 2023. - pokrivaće i rešavaće emisije CO2 iz sagorevanja goriva u zgradama, drumskom saobraćaju i dodatnim sektorima (uglavnom mala industrija koja nije obuhvaćena postojećim EU ETS, koji pokriva emisije iz više od 11.000 elektrana i industrijskih postrojenja).

Trenutni status

ETS2 će postati potpuno operativan 2027. Kao prvi korak, praćenje i izveštavanje o emisijama počće 2025. Regulisani subjekti obuhvaćeni ETS2 moraju imati dozvolu za emisiju gasova staklene bašte do 1. januara 2025. godine, kao i odobreni plan monitoringa za praćenje i izveštavanje o njihovim godišnjim emisijama.

Socijalni klimatski fond

Uspostavljen Uredbom (EU) 2023/955, Socijalni klimatski fond postaće operativan od 30. juna 2024. Fond će se baviti socijalnim uticajima EU ETS2 za koje se očekuje da će povećati cenu fosilnih goriva koja se koriste za vožnju i grejanje. Kako bi ublažio ovaj efekat, fond će obezbediti 65 milijardi eura za finansiranje tranzicije ka klimatskoj neutralnosti između 2026. i 2032. godine.

Fond će se finansirati prihodima ostvarenim od aukcije EU ETS i EU ETS2 dozvola. Kako bi dobile podršku, od država članica će se tražiti da dostave plan u kojem se navode nacionalne mere i ulaganja. Planovi mogu uključiti, na primer, akcije koje imaju za cilj:

- Dekarbonizaciju sistema grejanja i hlađenja i integraciju proizvodnje i skladištenja obnovljive energije u zgradama
- Pružanje finansijske podrške ili podsticaja za vozila sa nultom i niskom emisijom i pripadajuću infrastrukturu

Pomorske emisije u EU sistemu trgovanja emisijama

Od januara 2024. godine, EU sistem trgovanja emisijama (EU ETS) proširen je tako da pokrije emisije CO2 sa svih velikih brodova (od 5.000 bruto tonaže i više) koji ulaze u luke EU, bez obzira na zastavu koju nose. Emisije iz pomorskog transporta uključene su u ukupni ETS limit.

Trenutni status

Prvi rok za predaju EU ETS emisijskih dozvola od strane brodarskih kompanija biće u septembru 2025. u svim državama članicama, u pogledu emisija prijavljenih od 1. januara 2024. do 31. decembra 2024. Relevantni pravni dokumenti

- Izmene i dopune Uredbe o Monitoring, izveštavanje i verifikacija (MRV) za pomorski transport (Uredba (EU) 2015/757) Uredbom (EU) 2023/957 usvojeni su 16. maja 2023. godine i stupili na snagu 5. juna 2023.
- Izmene i dopune Direktive o ETS (Direktiva 2003/87/EC) Direktivom (EU) 2023/959 usvojena je 16. maja 2023. i stupila na snagu 5. juna 2023.

FuelEU pomorska regulativa

Glavni cilj Uredbe (EU) 2023/1805 je povećanje upotrebe obnovljivih i niskougleničnih goriva u pomorskom saobraćaju unutar EU. U tu svrhu, uredba postavlja progresivne zahteve za gorivom za smanjenje intenziteta GHG energije na brodu, počevši od smanjenja od 2% u 2025. i dostižući 80% do 2050. godine, na osnovu baznih podataka od 91,16 g CO₂/eMJ iz 2020. prikupljenih podataka u skladu sa Uredbom o praćenju, izveštavanju i verifikaciji (EU) 2015/757.

Ovaj pravni okvir se odnosi na:

- 100% energije koja se koristi tokom putovanja u lukama EU i putovanja između dve EU luke (unutar EU)
- 50% energije koja se koristi na putovanjima između luke EU i luka koje nisu u EU (dodatno -EU)

Uredba se primenjuje na komercijalna plovila iznad 5.000 bruto tonaže koja se koriste za prevoz tereta ili putnika, bez obzira na zastavu.

Trenutni status

Uredba (EU) 2023/1805 objavljena je 22. septembra 2023. u Službenom listu EU i stupila je na snagu 12. oktobra 2023.

Pomorska uredba FuelEU uspostavlja sveobuhvatan mehanizam izveštavanja za praćenje aktivnosti koje sprovode brodarske kompanije (ili drugi obveznici). Ovaj mehanizam uključuje korišćenje šablona koje trenutno usvaja Evropska komisija, koja razvija regulativu za kreiranje modela za planove praćenja emisija. Brodarske kompanije (ili drugi određeni subjekti) moraće dostaviti ove planove praćenja za svako plovilo verifikatorima do 31. avgusta 2024.

Evropska komisija takođe radi na implementacionim aktima u skladu s članom 13(5) Pomorske uredbe FuelEU, koji će osigurati dalje specifikacije o pravilima za aktivnosti verifikacije prema Uredbi. Relevantni pravni dokumenti

- Uredba (EU) 2023/1805 • Nacrt implementacione uredbe Komisije o obrascu za planove monitoringa u skladu sa Uredbom (EU) 2023/1805 (Ares(2024)2310241, 27. mart 2024.)
- Nacrt Uredbe o implementaciji aktivnosti Komisije u skladu sa Uredbom (EU) 2023/1805 (Ares(2024)2311836, 27. marta 2024.)